

A Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság

Bf.II.60/2023/21. szám

A Pécsi Ítéltábla Pécsett a 2024. évi január hó 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

v é g z é s t:

A másodfokú bíróság a szexuális erőszak büntette és más bűncselekmény miatt **Terhelt1** ellen indult büntetőügyben a Pécsi Törvényszék 7.B.169/2022/52. számú ítéletét helybenhagyja.

A kiszabott szabadságvesztés tartamába beszámítja az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Pécsi Törvényszék a 2023. évi április hó 20. napján kelt 7.B.169/2022/52. számú ítéletével Terhelt1 vádlottat 2 rendbeli a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 197. § (2) bekezdésében meghatározott, a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő és a (4) bekezdés a) pontjának ab) alpontja szerint büntetendő folytatólagosan elkövetett szexuális erőszak büntette és a Btk. 198. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő szexuális visszaélés büntette miatt 10 év szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztést fegyházban rendelte végrehajtani, melyből nem bocsátható feltételes szabadságra. A szabadságvesztésbe beszámította a 2022. évi január hó 28. napjától előzetes fogvatartásban töltött időt. Végleges hatállyal eltiltotta bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll, gyermekei vonatkozásában megszüntette továbbá a szülői felügyeleti jogát. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést felmentésért.

- [3] A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és a nyilvános ülésen jelen lévő képviselője útján az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.
- [4] A vádlott védője a nyilvános ülésen a jogorvoslati kérelmét részben megváltoztatva elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodsorban a vádlott felmentését, harmadsorban a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta.

[5] **II.**

- [6] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság jogorvoslatokkal megtámadott ítéletét a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 590. § (1) és (2) bekezdése értelmében az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, mely kiterjedt az ítélet megalapozottságára, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseire, az indokolás helyességére, az eljárási szabályok megtartására, illetve – a Be. 590. § (7) bekezdése folytán – az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekre és a szülői felügyeleti jogra vonatkozó rendelkezésekre is.
- [7] Az elsőfokú bíróság eljárása során nem vétett olyan, a Be. 607. § (1) bekezdésében vagy a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt ún. abszolút, illetve a Be. 609. § (1) bekezdésében nevesített kihatással bíró és a másodfokú eljárásban ki nem küszöbölhető ún. relatív eljárási szabálysértést, mely a határozat érdemi felülbírálatának akadályát képezte volna. A védő utóbbi jogcímén anélkül tett – alaptalanul – elsődleges indítványt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, hogy ehhez vezető szabálysértést megjelölt volna.
- [8] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás mentes a Be. 592. § (1) és (2) bekezdéseiben felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól: az tehát hiánytalan, mert az elsőfokú bíróság minden releváns kérdésben tett ténymegállapítást; teljeskörűen felderített, mert minden szóba kerülő bizonyítékot beszerzett és megvizsgált; és iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, mert minden megállapításának megfelelő tartalmú bizonyíték van az iratok között, és a megállapított tényekből sem következtetett helytelenül további tényre.
- [9] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást az eljárási törvény rendelkezéseinek megtartásával, az ügy felderítéséhez szükséges mértékben folytatta le. Beszerezte, megvizsgálta és a logika szabályainak megfelelően, részletesen és körültekintően értékelte az ellentétes tartalmú bizonyítékokat, köztük a megváltoztatott vallomásokat is, ennek során pedig számot adott a vádlotti védekezés elvetésének okairól is. Következésképpen indokolási kötelezettségének is eleget tett.
- [10] Értékelő tevékenységével a másodfokú bíróság mindenben egyetértett, ezért annak tételes megismétlését nem tartotta szükségesnek, azonban – döntően a sértett-tanúk megváltoztatott tartalmú vallomásra és a vádlottal szemben a nyomozás során alkalmazott műszeres vallomásellenőrzés eredményére tekintettel – az alábbiak kiemelését indokoltnak tartotta.
- [11] A büntetőügyben a vádlott védekezésének hangsúlyos eleme az volt, hogy az eljárás háttérében sértett1 és sértett2 sértettek összeheszelése állt, mely a minden alapot nélkülöző feljelentéséhez vezetett. A vádlott védekezésével szemben azonban megismerhető volt, hogy mi vezetett el az eljárás megindításához: a hatóság felé a bejelentést sértett2 sértett általános iskolájának vezető pedagógusa tette, aki a történetekről az oktatási intézmény szociális

segítőjétől értesült, a szociális munkásnak pedig az eseményeket a sértett három osztálytársa jelezte. Az eljárást tehát nem sértett2 sértett kezdeményezte, és a vele történekről is csak osztálytársai bátorítására számolt be az őt kérdező felnőttnek. Ugyanakkor sértett1 sértett ilyen tartalmú bejelentést nem tett, a sérelmére elkövetett cselekményekről csak a kihallgatásakor nyilatkozott. Egyebekben a sértettek a másikkal sérelmére elkövetett szexuális cselekményekről csak szűkszavúan tudtak vallomást tenni. Ezek a körülmények már önmagukban is gyengítették a vádlott sértettek összebeszélésére hivatkozó védekezését.

- [12] sértett1 és sértett2 sértettek a tanúkénti kihallgatásukkor előadott szexuális cselekményeken túlmenő vádlotti magatartásról nem számoltak be. Az ugyanakkor nem volt vitatott, hogy kötődtek a vádlotthoz, ragaszkodtak hozzá. sértett1 úgy vélte, az édesapja valamilyen betegsége lehetett az oka a sérelmére elkövetett szexuális jellegű cselekményeknek, míg sértett2 sértett kifejtette, hogy nem szeretné, ha a vádlott börtönbe kerülne, mert szereti őt, és többségében normálisan viselkedik. Mindez jól jelzi a sértettek érzelmi vívódását, mely a terhelő vallomásaik megtételekor, az azzal járó, édesapjuk és a család életére kiható következmények felismerésekor jelentkezett. Ilyen körülmények között a sértettek még inkább ki voltak szolgáltatva a felnőtt családtagok, különösen a vádlott családja részéről érkező nyomásgyakorlásnak.
- [13] Ezzel szemben egyik sértett részéről sem merült fel olyan ok, mely egy valótlan terhelő nyilatkozat irányába mutatott volna. A vádlott sértettek életében betöltött kitüntetett szerepe, az édesanyjánál engedékenyebb nevelési módszerei sem tették ezt valószínűvé. A vádlott állítólagos kijelentése, mellyel sértett2et kisebb fiútestvéréhez hasonlította, ilyen körülmények mellett nyilvánvalóan nem lehetett valós motívuma a vádlottról megfogalmazott állításoknak, mint ahogy az sem, hogy e sértett csak az osztálytársai elismerésére vágyott. sértett1 esetében még kevésbé feltételezhető, hogy csupán azért tett édesapjára terhelő előadást, mert ki kívánt állni a testvére mellett. Megállapítható volt tehát, hogy a sértettek első alkalommal tett vallomásainak háttérében nem a vádlottal szemben fennálló negatív érzület állt.
- [14] Terhelt1 vádlott védekezése szerint sértett2 sértett a szexuális ismereteit pornográf tartalmak megtekintéséből szerezte, ezért tudott beszámolni szexuális cselekményekről. A sértettnél azonban ténylegesen nem lehetett feltételezni, hogy szexuális ismeretekkel bírt volna, pornográf internetes oldalak látogatását, ilyen tartalmak megtekintését igazoló érdemi bizonyíték esetében nem merült fel. Ellentétesen: az volt rögzíthető, hogy a sértett a nemi élet számos aspektusával nem volt tisztában, a sérelmére elkövetett cselekményeket is csak segítséggel tudta elmagyarázni, a nemi szerveket, az élettani eseményeket megfelelően megnevezni sem tudta. Mindez az ismeretek nagy fokú hiányára utal, mely kétséggé teszi részéről pornográf tartalmak megtekintését.
- [15] Kiemelendő, hogy nem volt szükség arra, hogy a vádlott a sértettekkel szemben erőszakot alkalmazzon. Mindez a fizikai jegyek hiányát és a műszeres vallomásellenőrzés vádlottra nézve kedvező eredményét is magyarázza. Maguk a sértettek sem nyilatkoztak fizikai erőszakról: sértett2 első alkalommal tett tanúvallomásában ugyan úgy fogalmazott, hogy édesapja megerőszakolta, azonban kijelentése háttérében az önkéntességen alapuló belegyezése hiánya és szűkebb körű ismereteiből adódó helytelen kifejezőmódja állhatott, és nem a tényleges erőszak megtörténte. Ennek hiánya azonban nincs hatással a súlyosabb cselekmények büntető anyagi jogi megnevezésére, mely a sértettek életkora folytán minősül szexuális erőszaknak.
- [16] Az elsőfokú bíróság kiemelten foglalkozott a sértetti vallomások megváltoztatásának okával és gondosan egybevetette azok tartalmát. Ennek során helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az egyidejűleg kihallgatott sértetteknek miért nem állt fenn az összebeszélés lehetősége, és – részben az igazságügyi pszichológus szakértői véleményekre

támaszkodva – feltárta, hogy mi állt a vallomásaik utólagos módosításának hátterében. Okfejtését a sértettek folytatólagos tanúvallomásaiban rejlő ellenmondások mellett az is megerősítette, hogy az előadásaik részleteire is kiterjedő összebeszélésre értelmi felkészültségük hiánya miatt nem voltak alkalmasak.

- [17] Igen jelentős bizonyítéknak számított sértett² sértett esetében, hogy a szűzhártyája már nem volt ép, mely az anatómiailag befejezett közösülés tényét igazolta. A bizonyítási eljárás során ugyanis nem merült fel olyan adat, mely a vizsgálat idején tizenegy éves sértett szűzhártya sérülését a vádlott cselekvőségén kívüli okkal magyarázta volna. A sértett a megváltoztatott vallomásában is kitartott amellett, hogy szexuális kapcsolatot még nem létesített, csak lányokkal barátkozik, a fiúkkal való ismerkedéshez túl fiatalnak tartja magát. Ez összhangban állt a róla adott pedagógiai jellemzéssel és a tanúként kihallgatott volt osztályfőnöke vallomásával is, miszerint életkorának megfelelő testi fejlettségű, ugyanakkor félénk, visszahúzódó, szemlélődő beállítottságú személy.
- [18] sértett² sértett vallomása alapján ugyanakkor nyilvánvaló volt, hogy az első behatolásra a vádlott részéről nem az eljárást közvetlen kiváltó események megtörténte, 2022. január 26-án került sor. Mindez magyarázza, hogy a két nappal későbbi orvosi vizsgálat miért nem tárt fel külsérelmi nyomokat.
- [19] A vádlottal szemben a két legjelentősebb – közvetlennek minősülő – bizonyíték sértett¹ és sértett² sértettek vallomása volt, de ezek mellett is több, a tényállást összességében megalapozottá tevő bizonyíték merült fel: a tanúként kihallgatott iskolatársak és az intézményben dolgozók vallomásai, a pedagógiai jellemzések, valamint az igazságügyi pszichológus szakértői vélemények. Utóbbiak a sértettek által elszenvedett szexuális traumát és a vádlott családtagjainak presszióját egyaránt igazolták. Mindezek alapján a sértettek helyzete ellehetetlenedett a családban, mely a vallomásaik kieszközölt megváltoztatásához vezetett. E bizonyítékok alátámasztották az első ízben tett sértetti vallomásokat, melyekkel szemben a vádlotti érdekkörbe tartozó – és részben hozzátartozónak minősülő – tanúk vallomásai érdemi ellensúlyt nem képeztek.
- [20] A műszeres vallomásellenőrzés a büntetőeljárás-jogban nem bizonyíték, hanem bizonyítási cselekmény, mely a tanú mellett a gyanúsított vallomásának elemzéséhez kapcsolódhat. A feltett kérdésekre az ellenőrzött személy által adott válaszreakciók többek között az ügyről szerzett ismereteiből adódnak, így nyomozati érdek fűződik a vizsgálat minél előbb történő elvégzéséhez. Mindezek miatt az eljárásra csak a nyomozás során van lehetőség és azt megismételni sem lehet. Ennek azért van jelentősége, mert a műszeres vallomásellenőrzés során szakszerűtlenül tették fel a kérdéseket, azok nem álltak összefüggésben az ügy – nyomozó hatóság által aktuálisan ismert – ténybeli alapjaival, így a vádlott által adott fiziológiai reakciók sem értékelhetők teljeskörűen: azok a vádlotti cselekvőség hiányát érdemben megerősíteni nem tudták, melyet helytállóan ismert fel az elsőfokú bíróság.
- [21] Az elsőfokú bíróság az ügyben beszerzett bizonyítékokat körültekintéssel és kellő alaposággal értékelte és ütköztette, szem előtt tartva az ügy ténybeli és jogi szempontból jelentőséggel bíró mozzanatait. Részletesen, a logika szabályainak megfelelően megindokolta, hogy a vádlott védekezésével milyen bizonyítékokat fogadott el mérlegelő tevékenysége során; erre tekintettel a másodfokú bíróságnak a megállapított tényállásától eljárásjogi lehetősége sem lett volna eltérni.

[22]

III.

- [23] A Be. 591. § (1) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban irányadó tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére. A felmentést célzó fellebbezések tehát nem voltak megalapozottak.
- [24] A bűncselekmény minősítése is a büntető anyagi jogszabályban foglaltaknak megfelelően történt.
- [25] A Btk. 459. § (1) bekezdés 27. pontjában írt értelmező rendelkezés szerint szexuális cselekmény: a közösülés és minden súlyosan szeméremsértő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas vagy arra irányul.
- [26] A szexuális cselekmény tehát az élettani értelemben vett közösülésen kívül magában foglal minden olyan, az általános erkölcsi felfogást szexuális vonatkozásban durván sértő cselekményt, amely a passzív alany testét közvetlenül érinti. A Btk. idézett rendelkezése a szexuális cselekmény fogalmát kiszélesítette, ilyennek minősülnek azok a súlyosan szeméremsértő cselekedetek is, amelyek ugyan nem a nemi vágy felkeltését, fenntartását vagy kielégítését szolgálják, azonban arra objektíve alkalmasak.
- [27] Az irányadó tényállásban írt magatartások ennek a fogalmi meghatározásnak kétségtelenül megfelelnek; az élettani értelemben is közösülésnek számító cselekmény mellett a sértettek mellének, nemi szervének fogdosása, a vádlott saját nemi szerve egyik sértett általi izgatása egyértelműen ide sorolható. A sértettek elkövetéskori életkora és a vádlottal való hozzátartozói kapcsolata pedig kétségtelenül megállapítható volt.
- [28] A büntetőjogi jogkövetkezményeket meghatározó tényezőket az elsőfokú bíróság maradéktalanul feltárta és azokat tényleges súlyuknak és jelenőségüknek megfelelően értékelte.
- [29] A bűncselekményeknek tíz év szabadságvesztéssel történő szankcionálása az anatómiai értelemben is befejezett közösülést végző vádlott esetében eltúlzottan szigorúnak nem tekinthető, annak enyhítésére a másodfokú bíróság nem látott lehetőséget.
- [30] Törvényesek voltak az egyéb – a feltételes szabadságra bocsátás kizárására, az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítására, a foglalkozástól eltiltásra, a bűnjelekre és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó – rendelkezések is. Az elsőfokú bíróság végül helyesen következtetett a vádlott szülői felügyeleti joga megszüntetésének szükségességére is.
- [31] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság – a Be. 605. § (1) bekezdése alapján – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [32] Következésképpen sem a hatályon kívül helyezés, sem a felmentés, illetve az enyhítés érdekében bejelentett jogorvoslati kérelmek nem voltak megalapozottak.
- [33] A kiszabott szabadságvesztésbe – a Btk. 92. § (1) bekezdésében írtak szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől, 2023. évi április hó 20. napjától letartóztatásban töltött időt is be kell számítani.

P é c s, 2024. január 26.

Dr. Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr. Eördögh Dávid s.k. előadó bíró, Dr. Bencze Beáta s.k. bíró

A Pécsi Törvényszék 7.B.169/2022/52. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.II.60/2023/21. számú végzése folytán a 2023. évi január hó 26. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Krémer László s.k.
a tanács elnöke